

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 180/18

Λουξεμβούργο, 21 Νοεμβρίου 2018

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-563/17
Associação Peço a Palavra κ.λπ. κατά Conselho de Ministros

Ο γενικός εισαγγελέας Campos Sánchez-Bordona προτείνει στο Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι οι απαιτήσεις της Πορτογαλικής Κυβερνήσεως στο πλαίσιο της επανιδιωτικοποιήσεως της TAP συνιστούν δικαιολογημένο περιορισμό της ελεύθερης εγκαταστάσεως, με εξαίρεση την απαίτηση που αφορά την υποχρέωση συντηρήσεως και αναπτύξεως του εθνικού αεροπορικού κόμβου

Η Associação Peço a Palavra («Ένωση Ζητώ τον Λόγο») είναι ένωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, η οποία αντιτίθεται στη διαδικασία επανιδιωτικοποιήσεως της αεροπορικής εταιρίας TAP Air Portugal (Transportes Aéreos Portugueses) SA («TAP»). Η εν λόγω ένωση άσκησε, από κοινού με τέσσερις ιδιώτες, ενώπιον του Supremo Tribunal Administrativo (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, Πορτογαλία), ζητώντας την ακύρωση της συγγραφής υποχρεώσεων που εγκρίθηκε από την Πορτογαλική Κυβέρνηση τον Ιανουάριο του 2015 στο πλαίσιο της ως άνω επανιδιωτικοποιήσεως.

Η διαδικασία έμμεσης επανιδιωτικοποιήσεως του εταιρικού κεφαλαίου της TAP επρόκειτο να πραγματοποιηθεί με την *άμεση πώληση αναφοράς* έως και κατά 61 % των μετοχών που αντιπροσωπεύουν το εταιρικό κεφάλαιο της TAP SGPS, SA («TAP SGPS», εταιρίας συμμετέχουσας στο κεφάλαιο της TAP, το οποίο και κατέχει στο σύνολό του, της οποίας η επανιδιωτικοποίηση αποτελεί το αντικείμενο της δίκης), καθώς και με την προσφορά πώλησεως προς τους εργαζόμενους της εν λόγω εταιρίας έως και του 5 % του εταιρικού κεφαλαίου της TAP SGPS. Επιπλέον, προβλέφθηκε δικαίωμα προαιρέσεως προς πώληση υπέρ του Δημοσίου, το οποίο θα μπορούσε να μεταβιβάσει το εναπομένον κεφάλαιο της TAP SGPS στον αποκτώντα στο πλαίσιο της απευθείας πώλησεως αναφοράς, ενώ θα μπορούσε επίσης να συμφωνήσει με αυτόν την πρόβλεψη δικαιώματος προαιρέσεως προς αγορά, υπό τους όρους που προβλέπονται στη συγγραφή υποχρεώσεων της συμβάσεως.

Οι ως άνω ένωση και ιδιώτες υποστηρίζουν ότι ορισμένες από τις απαιτήσεις που περιέχονται στην εν λόγω συγγραφή υποχρεώσεων θίγουν τις ελευθερίες εγκαταστάσεως και παροχής υπηρεσιών, οι οποίες κατοχυρώνονται από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της ΕΕ. Το Supremo Tribunal Administrativo αποφάσισε να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο, καθώς διατηρεί αμφιβολίες ως προς το αν είναι σύμφωνες με το δίκαιο της ΕΕ οι απαιτήσεις αυτές, οι οποίες αφορούν συγκεκριμένα την υποχρέωση διατηρήσεως στην Πορτογαλία της έδρας και της πραγματικής διοικήσεως της εταιρίας, την ικανότητα αναλήψεως των υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας και τη δέσμευση περί συντηρήσεως και αναπτύξεως του εθνικού αεροπορικού κόμβου (hub).

Με τις σημερινές του προτάσεις, ο γενικός εισαγγελέας Manuel Campos Sánchez-Bordona εκτιμά, κατ' αρχάς, ότι **η θιγόμενη ελευθερία είναι η ελευθερία εγκαταστάσεως**, δεδομένου ότι η πώληση μετοχών που αντιπροσωπεύουν μέχρι και το 61 % του εταιρικού κεφαλαίου της TAP SGPS παρέχει στον αγοραστή τους τη δυνατότητα να ασκεί αναμφισβήτητη και αποφασιστική επιρροή στη διαχείριση της εν λόγω εταιρίας, καθώς και στη διαχείριση της εταιρίας στην οποία αυτή συμμετέχει (TAP). Ως εκ τούτου, οι κρίσιμοι κανόνες προκειμένου να διαπιστωθεί εάν οι ρήτρες της συγγραφής υποχρεώσεων είναι σύμφωνες με το δίκαιο της ΕΕ είναι τα άρθρα 49 και 54 ΣΛΕΕ (ελευθερία εγκαταστάσεως των εταιριών).

Κατόπιν τούτου, ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει ότι, κατά την άποψή του, οι τρεις προαναφερθείσες απαιτήσεις συνιστούν καθεαυτές περιορισμό της ελευθερίας εγκαταστάσεως. Η αδυναμία μεταφοράς της κύριας έδρας και της πραγματικής διοικήσεως της εταιρίας συνιστά σαφώς περιορισμό της εν λόγω ελευθερίας, όπως και η επιβολή υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας και η επιβολή υποχρεώσεως συντηρήσεως του εθνικού αεροπορικού κόμβου της ιδιωτικοποιημένης εταιρίας. Κατά τον γενικό εισαγγελέα, αμφότερες οι απαιτήσεις είναι ικανές να αποθαρρύνουν τον υποψήφιο αγοραστή από την απόκτηση της πλειοψηφικής συμμετοχής στο εταιρικό της κεφάλαιο, καθώς προκαθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τις μεταγενέστερες επιχειρηματικές αποφάσεις.

Ωστόσο, πρέπει να εξεταστεί εάν οι επίδικες απαιτήσεις μπορούν να δικαιολογηθούν σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ, καθώς και εάν είναι κατάλληλες για την επίτευξη του σκοπού που επιδιώκουν και ανάλογες προς αυτόν.

Ο γενικός εισαγγελέας εξετάζει κατ' αρχάς την απαίτηση που επιβάλλεται στην αποκτώσα εταιρία όσον αφορά την ικανότητά της να εξασφαλίσει την τήρηση των υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας σε σχέση με τα αεροπορικά δρομολόγια που συνδέουν τους κύριους εθνικούς αερολιμένες και τις πορτογαλικές αυτόνομες περιφέρειες και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, εκτός του ότι δικαιολογείται από επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος, είναι λυσιτελής και ενδεδειγμένη για τον επιδιωκόμενο σκοπό.

Στη συνέχεια, εκτιμά ότι η απαίτηση περί διατηρήσεως της έδρας και της πραγματικής διοικήσεως της εταιρίας στην Πορτογαλία συνιστά αναγκαίο και μη δυσανάλογο προς τον επιδιωκόμενο σκοπό περιορισμό της ελευθερίας εγκαταστάσεως, εφόσον η διατήρηση αυτή είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων εναέριας μεταφοράς που αναγνωρίζονται με διμερείς συμφωνίες μεταξύ του εν λόγω κράτους μέλους και άλλων τρίτων κρατών με τα οποία διατηρεί ιδιαίτερους ιστορικούς, γλωσσικούς, πολιτιστικούς και κοινωνικούς δεσμούς (όπως η Αγκόλα, η Βραζιλία ή η Μοζαμβίκη), όταν με τις εν λόγω συμβάσεις απαιτείται, για την απόκτηση της σχετικής άδειας εκμεταλλεύσεως, να έχει η εταιρία την ιθαγένεια του συμβαλλόμενου κράτους μέλους. Πράγματι, η μεταφορά της έδρας σε άλλο κράτος παρά τα συμφωνηθέντα με τις συμβάσεις αυτές θα μπορούσε να οδηγήσει στην απώλεια της άδειας και των αντίστοιχων δικαιωμάτων εναέριας μεταφοράς, πράγμα που θα μπορούσε να βλάψει πολύ σοβαρά ένα από τα θεμελιώδη στοιχεία επικοινωνίας στις παραδοσιακές σχέσεις της Πορτογαλίας με τις χώρες που ανήκουν στην κοινότητα πορτογαλόφωνων εθνών, το οποίο, για το εν λόγω κράτος μέλος, αποτελεί πρωταρχικής σημασίας πολιτιστικό και πολιτικό αγαθό.

Αντιθέτως, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι η απαίτηση περί συντηρήσεως και αναπτύξεως του εθνικού αεροπορικού κόμβου δεν αποτελεί δικαιολογημένο περιορισμό της ελευθερίας εγκαταστάσεως, καθώς συνδέεται με αμιγώς οικονομικό σκοπό: την ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582